

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13,
м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,
themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,
код згідно з ЄДРПОУ 00015622

Міністерство фінансів України

Відповідно до листа Віце-прем'єр-міністра України – Міністра цифрової трансформації України від 23 березня 2021 року № 11869/1/1-21 (до звернення Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 18 березня 2021 року № 04-32/10-2021/96983) у Міністерстві юстиції України здійснено правову експертизу проєкту Закону України «Про кредитні спілки», реєстр. № 5125 від 22 лютого 2021 року (далі – проєкт Закону), внесений народними депутатами України Гетманцевим Д.О., Репіною Е.А. та іншими, і в межах компетенції повідомляється.

Вважаємо за необхідне зазначити, що позицію стосовно підтримки чи не підтримки законопроєкту, ініційованого народними депутатами України, має висловити Міністерство фінансів України, як орган, який визначено відповідальним за підготовку проєкту експертного висновку Кабінету Міністрів України до вказаного проєкту Закону.

Водночас під час визначення позиції щодо підтримки чи непідтримки проєкту Закону в межах підготовки проєкту експертного висновку Кабінету Міністрів України до проєкту Закону Міністерство юстиції України пропонує врахувати наступне.

1. Частиною п'ятою статті 6 проєкту Закону визначено, що засновники кредитної спілки набувають статусу членів кредитної спілки після державної реєстрації кредитної спілки і повної сплати вступного пайового внеску в порядку, встановленому цим Законом та статутом кредитної спілки. Повноваження засновника кредитної спілки закінчуються після державної реєстрації кредитної спілки в порядку, передбаченому Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань».

З огляду на це повідомляємо, що відповідно до частини першої статті 2 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» (далі – Закон про реєстрацію) відносини, які виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців, регулюються Конституцією України, цим Законом та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону.

Згідно з пунктом 7 частини першої статті 1 Закону про реєстрацію Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – Єдиний державний реєстр) є єдиною державною інформаційною системою, що забезпечує збирання, накопичення, обробку, захист, облік та надання інформації про юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадські формування, що не мають статусу юридичної особи. Перелік відомостей, які містяться в Єдиному державному реєстрі про юридичну особу, крім державних органів і органів місцевого самоврядування як юридичних осіб, визначений частиною другою статті 9 Закону про реєстрацію.

Відповідно до пункту 8 частини другої статті 9 Закону про реєстрацію в Єдиному державному реєстрі міститься перелік засновників та учасників (крім учасників громадських організацій, акціонерних товариств, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, благодійних фондів та політичних партій) юридичної особи; відмітка про закінчення повноважень засновника громадського формування у зв'язку з державною реєстрацією.

Враховуючи вищезазначене, для коректного відображення інформації про кредитні спілки в Єдиному державному реєстрі проєкт Закону необхідно доповнити положеннями щодо внесення змін до пункту 8 частини другої статті 9 Закону про реєстрацію, а саме: доповнити його словами «відмітка про закінчення повноважень засновника кредитної спілки у зв'язку з державною реєстрацією».

2. Частиною другою статті 10 проєкту Закону визначено, що одним з документів, які заявник подає Регулятору (Національний банк України) разом із заявою про видачу ліцензії, є засвідчена в установленому порядку копія статуту заявника або код доступу до результатів надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації, що надає доступ до копії статуту в електронній формі у Єдиному державному реєстрі.

Згідно з частинами сьомою, восьмою статті 9 Закону України «Про адміністративні послуги» суб'єкт надання адміністративної послуги не може вимагати від суб'єкта звернення документи або інформацію, що перебувають у володінні суб'єкта надання адміністративних послуг або у володінні державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ або організацій, що належать до сфери їх управління.

Суб'єкт надання адміністративної послуги отримує відповідні документи або інформацію без участі суб'єкта звернення на підставі поданих відомостей у заяві, у тому числі шляхом доступу до інформаційних систем або баз даних інших суб'єктів надання адміністративних послуг, підприємств, установ або організацій, що належать до сфери їх управління, або через систему електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів.

З 01 січня 2016 року норми Закону про реєстрацію не передбачають видачу за результатами проведення державної реєстрації установчих документів юридичної особи в паперовому вигляді. Результати надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації, у тому числі установчі документи, підлягають обов'язковому безоплатному оприлюдненню на порталі електронних сервісів (статті 12, 25 Закону про реєстрацію).

Слід зауважити, що відомості Єдиного державного реєстру можуть швидко змінюватися, а отже існує ризик того, що до заяви буде додано не актуальний статут.

З метою усунення вказаного ризику пропонуємо копію статуту заявника отримувати лише у випадку, коли він не оприлюднений на порталі електронних сервісів, а в інших випадках отримувати зазначені копії статутів, використовуючи можливість власного доступу до відомостей Єдиного державного реєстру.

3. Частиною першою статті 51 проекту Закону пропонується визначити, що Регулятор має право запровадити тимчасову адміністрацію у кредитній спілці, щодо якої прийнято рішення про анулювання ліцензії.

Згідно з частиною четвертою цієї статті проекту Закону Регулятор у рішенні про запровадження тимчасової адміністрації зазначає:

- 1) підставу запровадження тимчасової адміністрації; 2) завдання тимчасової адміністрації;
- 3) повноваження тимчасової адміністрації;
- 4) строк дії тимчасової адміністрації;
- 5) особу (групу осіб, в тому числі керівника такої групи), що виконує функції тимчасової адміністрації (далі - тимчасовий адміністратор);
- 6) порядок оплати праці/винагороди тимчасового адміністратора;
- 7) інформацію про відсторонення органів управління кредитною спілкою від управління кредитною спілкою, в тому числі відомості щодо керівників кредитної спілки, які відсторонюються.

У свою чергу положеннями частини восьмої статті 51 проекту Закону пропонується передбачити, що рішення Регулятора про призначення тимчасової адміністрації є виконавчим документом.

У зв'язку з цим зазначаємо, порядок примусового виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб) (далі – рішення) регламентовано Законом України «Про виконавче провадження» (далі – Закон).

Відповідно до статті 1 Закону виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження і примусове виконання рішень – це сукупність дій визначених у Законі органів і осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень і проводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією України, Законом, іншими законами та нормативно – правовими актами, прийнятими відповідно до Закону, а також рішеннями, які відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню.

Рішення підлягають примусовому виконанню на підставі виконавчих документів, визначених статтею 3 Закону.

Обов'язкові вимоги до виконавчого документу встановлені статтею 4 Закону. Зокрема, пунктом 5 частини першої цієї статті Закону передбачено, що у виконавчому документі зазначається резолютивна частина рішення, що передбачає заходи примусового виконання рішень.

Слід зауважити, що у разі, якщо виконання рішення не передбачає застосування заходів примусового виконання рішень, такий виконавчий документ повертається стягувачу органом державної виконавчої служби, приватним виконавцем без прийняття до виконання протягом трьох робочих днів з дня його пред'явлення (стаття 4 Закону).

Перелік заходів примусового виконання рішень встановлений статтею 10 Закону.

Так, згідно з частиною першою цієї статті Закону заходами примусового виконання рішень є:

1) звернення стягнення на кошти, цінні папери, інше майно (майнові права), корпоративні права, майнові права інтелектуальної власності, об'єкти інтелектуальної, творчої діяльності, інше майно (майнові права) боржника, у тому числі якщо вони перебувають в інших осіб або належать боржникові від інших осіб, або боржник володіє ними спільно з іншими особами;

2) звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інший дохід боржника;

3) вилучення в боржника і передача стягувачу предметів, зазначених у рішенні;

4) заборона боржнику розпоряджатися та/або користуватися майном, яке належить йому на праві власності, у тому числі коштами, або встановлення боржнику обов'язку користуватися таким майном на умовах, визначених виконавцем;

5) інші заходи примусового характеру, передбачені Законом.

Водночас аналіз положень проєкту Закону свідчить про те, що рішення Регулятора про призначення тимчасової адміністрації, яке положеннями частини восьмої статті 51 проєкту Закону пропонується визначити виконавчим документом, не передбачає застосування заходів примусового виконання рішень, передбачених Законом. Також зазначаємо, що виконання такої категорії рішень

виходить за межі повноважень органів державної виконавчої служби, а тому не може підлягати примусовому виконанню органами державної виконавчої служби.

Враховуючи викладене, частину восьму статті 51 проєкту Закону, якою передбачено, що рішення Регулятора про призначення тимчасової адміністрації є виконавчим документом, пропонуємо вилучити.

4. Частиною десятою статті 51 проєкту Закону, якою встановлюється порядок запровадження тимчасової адміністрації, пропонується визначити, що тимчасова адміністрація припиняється на підставі рішення Регулятора про дострокове припинення повноважень тимчасової адміністрації або на підставі рішення господарського суду про призначення ліквідатора (арбітражного керуючого), прийнятого у відповідності до Кодексу України з процедур банкрутства.

Слід зазначити, що відповідно до положень статті 6 Кодексу України з процедур банкрутства (далі – Кодекс) щодо боржника – юридичної особи застосовуються такі судові процедури, як розпорядження майном боржника; санація боржника; ліквідація банкрута.

Господарський суд в ухвалі про відкриття провадження у справі про банкрутство зазначає, зокрема, про введення процедури розпорядження майном боржника та призначення розпорядника майна.

У підсумковому засіданні суду у процедурі розпорядження майном боржника здійснюється перехід до наступної судової процедури (процедури санації або ліквідації) або закривається провадження у справі.

Рішення щодо схвалення плану санації та подання до господарського суду клопотання про введення процедури санації і затвердження плану санації або про подання до господарського суду клопотання про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури приймається зборами кредиторів до закінчення процедури розпорядження майном боржника (стаття 49 Кодексу).

Отже, закріплення норми щодо дострокового припинення повноважень тимчасової адміністрації на підставі рішення господарського суду про призначення ліквідатора у справі про банкрутство, як запропоновано проєктом Закону, призведе до того, що повноваження тимчасової адміністрації діятимуть під час здійснення процедур банкрутства (розпорядження майном боржника, санація), що суперечить положенням Кодексу та встановленим ним умовам та порядку здійснення провадження у справі про банкрутство.

5. Абзацом другим частини другої статті 56 проєкту Закону пропонується встановити, що реорганізація кредитної спілки шляхом виділу, поділу або зміни організаційно-правової форми не допускається.

Проте відповідно до частини першої статті 104 Цивільного кодексу України (далі – ЦК) юридична особа припиняється в результаті реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації.

У разі реорганізації юридичних осіб майно, права та обов'язки переходять до правонаступників. Згідно з частиною третьою статті 105 ЦК учасники юридичної особи, суд або орган, що прийняв рішення про припинення юридичної особи,

відповідно до цього Кодексу призначають комісію з припинення юридичної особи (комісію з реорганізації, ліквідаційну комісію), голову комісії або ліквідатора та встановлюють порядок і строк заявлення кредитором своїх вимог до юридичної особи, що припиняється.

Тоді як виділом є перехід за розподільчим балансом частини майна, прав та обов'язків юридичної особи до однієї або кількох створюваних нових юридичних осіб.

Після прийняття рішення про виділ учасники юридичної особи або орган, що прийняв рішення про виділ, складають та затверджують розподільчий баланс (частини перша, друга статті 109 ЦК).

Відповідно до частини четвертої статті 4 Закону про реєстрацію у разі виділу юридичних осіб здійснюється державна реєстрація юридичних осіб, утворених у результаті виділу, та державна реєстрація змін до відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі, про юридичну особу, з якої здійснено виділ, щодо юридичної особи - правонаступника. Виділ вважається завершеним з дати державної реєстрації змін до відомостей, що містяться у Єдиному державному реєстрі, про юридичну особу, з якої здійснено виділ, щодо юридичної особи - правонаступника.

Таким чином, законодавство містить іншу процедуру саме утворення юридичної особи шляхом виділу, не пов'язану з процедурою припинення юридичної особи шляхом реорганізації, з якої юридична особа виділяється.

6. Частиною дванадцятою статті 56 проекту Закону передбачається, що надання Регулятором попереднього дозволу на реорганізацію кредитної спілки є підставою для скликання загальних зборів членів кожної кредитної спілки, що бере участь у реорганізації, або ради кредитної спілки, якщо такі повноваження були їй делеговані загальними зборами членів кредитної спілки, з метою прийняття рішення про реорганізацію, затвердження плану реорганізації та вирішення інших необхідних питань щодо проведення реорганізації.

При цьому реорганізація кредитної спілки здійснюється шляхом злиття з іншою кредитною спілкою або приєднання до іншої кредитної спілки (абзац другий частини другої запропонованої редакції статті).

У зв'язку з цим зауважуємо, що відповідно до частини восьмої статті 4 Закону про реєстрацію у разі приєднання юридичних осіб здійснюється державна реєстрація припинення юридичних осіб, що припиняються у результаті приєднання, та державна реєстрація змін до відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі, щодо правонаступництва юридичної особи, до якої приєднуються.

Приєднання вважається завершеним з дати державної реєстрації змін до відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі, щодо правонаступництва юридичної особи, до якої приєднуються.

Таким чином, відсутня необхідність для скликання загальних зборів членів кожної кредитної спілки, що бере участь у реорганізації, або ради кредитної спілки, оскільки достатньо загальних зборів юридичної особи до якої приєднується інша юридична особа.

7. Частиною сьомою статті 58 проекту Закону визначено, що у разі прийняття рішення про анулювання ліцензії кредитної спілки Регулятор має право звернутись до банків, інших установ (в тому числі фінансових установ), державних реєстраторів із заборонаю проведення будь-яких операцій з майном кредитної спілки.

У зв'язку з цим зазначаємо, що відносини, що виникають у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, регулюються Законом України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (далі – Закон).

Відповідно до Закону державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (далі – державна реєстрація прав) – офіційне визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на нерухоме майно, обтяжень таких прав шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Державна реєстрація прав проводиться за заявами у сфері державної реєстрації прав на підставі документів, визначених статтею 27 Закону.

Заявником, зокрема, є орган державної влади, його посадова особа, якими встановлено, змінено або припинено обтяження, особа, в інтересах якої встановлено, змінено або припинено обтяження, або уповноважені ними особи – у разі подання документів для проведення державної реєстрації набуття, зміни або припинення обтяження речових прав (пункт 3 частини першої статті 2 Закону).

Згідно з пунктом 5 частини першої статті 2 Закону обтяження – заборона або обмеження розпорядження та/або користування нерухомим майном, встановлені законом, актами уповноважених на це органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, або такі, що виникли з правочину.

Водночас відповідно до статті 25 Закону проведення реєстраційних дій зупиняється на підставі судового рішення про заборону вчинення реєстраційних дій, що набрало законної сили, або на підставі заяви власника об'єкта нерухомого майна про заборону вчинення реєстраційних дій щодо власного об'єкта нерухомого майна.

Враховуючи зазначене, державна реєстрація «заборони проведення будь-яких операцій з майном кредитної спілки» може бути проведена виключно з підстав та у порядку, що передбачених Законом.

8. Частиною другою статті 59 проекту Закону пропонується встановити, що ліквідація кредитної спілки у разі прийняття Регулятором рішення про віднесення кредитної спілки до категорії неплатоспроможних та про анулювання ліцензії кредитної спілки здійснюється відповідно до Цивільного кодексу України.

Прийняття Регулятором рішення про віднесення кредитної спілки до категорії неплатоспроможних та про анулювання ліцензії кредитної спілки є підставою для звернення Регулятора до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство кредитної спілки.

Разом з тим правом звернення до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутства Кодексом наділено кредитора або боржника. У разі звернення Регулятора до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство кредитної спілки наділить його статусом кредитора з усіма правами та обов'язками, передбаченими Кодексом, що суперечитиме визначенню поняття «кредитор», закріпленому у статті 1 Кодексу.

Аналогічне зауваження стосується положення частини сьомої зазначеної статті проекту Закону.

Крім того, частиною четвертою вищезазначеної статті проекту Закону пропонується встановити, зокрема, що Регулятор за умови наявності у кредитної спілки зобов'язань за договорами про надання фінансових послуг протягом одного місяця з дати прийняття Регулятором рішення про анулювання ліцензії кредитної спілки з підстав, визначених пунктами 5-13 частини другої статті 58 цього Закону, звертається до господарського суду з позовом про ліквідацію кредитної спілки відповідно до пункту 3 частини першої статті 110 Цивільного кодексу України та з клопотанням про призначення ліквідатора кредитної спілки з числа арбітражних керуючих у справі по банкрутству фінансових установ.

Слід зазначити, що відповідно до положень Кодексу арбітражні керуючі здійснюють повноваження розпорядника майна, керуючого санації, ліквідатора **виключно у справах про банкрутство**. Призначення господарським судом арбітражного керуючого у справі про банкрутство відбувається або шляхом автоматизованого відбору, або через задоволення судом відповідних заяв ініціюючого кредитора чи комітету кредиторів (стаття 28 Кодексу). При цьому призначення господарським судом арбітражного керуючого за клопотанням органу державної влади Кодексом не передбачено.

Отже, запропонована проектом Закону норма не узгоджується з функціями та повноваженнями арбітражних керуючих, визначених Кодексом, та порядку їх призначення.

Крім того, формулювання «з числа арбітражних керуючих у справі по банкрутству фінансових установ» є некоректним, оскільки арбітражні керуючі не поділяються на арбітражних керуючих за видами господарської діяльності боржників.

9. Підпунктом 2 пункту 15 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується внести зміни до Цивільного кодексу України, зокрема, доповнити новим реченням частину другу статті 110 цього Кодексу, яким визначити, що у справі про банкрутство небанківської фінансової установи за клопотанням органу державної влади ліквідатором може бути призначена особа

з числа арбітражних керуючих у справі про банкрутство фінансової установи за клопотанням органу державної влади.

Як зазначалось вище у зауваженнях до тексту проекту Закону, призначення господарським судом арбітражного керуючого у справі про банкрутство відбувається або шляхом автоматизованого відбору, або через задоволення судом відповідних заяв ініціюючого кредитора чи комітету кредиторів (стаття 28 Кодексу).

При цьому, призначення господарським судом арбітражного керуючого за клопотанням органу державної влади Кодексом не передбачено.

З огляду на зазначене, запропонована зміна до частини другої статті 110 ЦК потребує перегляду.

10. Підпунктом 3 пункту 15 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується внести зміни до Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України), а саме: в тексті ГПК України слова «Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» замінити словами «Кодекс України з процедур банкрутства».

До запропонованого слід зазначити, що відповідно до пункту 2 Прикінцевих та перехідних положень Кодексу з дня введення цього Кодексу в дію втратив чинність Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

Разом з тим пунктом 4 Прикінцевих та перехідних положень Кодексу встановлено, що з дня введення в дію цього Кодексу подальший розгляд справ про банкрутство здійснюється відповідно до положень цього Кодексу незалежно від дати відкриття провадження у справі про банкрутство, **крім справ про банкрутство, які на день введення в дію цього Кодексу перебувають на стадії санації, провадження в яких продовжується відповідно до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».** Перехід до наступної судової процедури та подальше провадження у таких справах здійснюється відповідно до цього Кодексу.

Отже, оскільки на сьогодні в провадженні господарських судів є відкриті провадження у справах про банкрутство, які здійснюються відповідно до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», ГПК України потребує положень, які передбачають, що розгляд справ у господарських судах здійснюється відповідно до законодавства з питань відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом, так як таке визначення включає в себе як Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», так і Кодекс.

11. Підпунктом 4 пункту 15 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується внести зміни до Кодексу України з процедур банкрутства (далі – Кодекс).

Підпунктом «а» підпункту 4 пункту 15 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується внести зміни до статті 1 Кодексу та визначити, зокрема, терміни «банкрутство» та «неплатоспроможність».

Так, термін «банкрутство» пропонується викласти в новій редакції та визначити, що банкрутство – це визнана господарським судом неспроможність боржника (крім кредитної спілки) відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити встановлені у порядку, визначеному цим Кодексом, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури, а також віднесення кредитної спілки відповідно до рішення Національного банку України до категорії неплатоспроможних відповідно до Закону України «Про кредитні спілки».

До запропонованого зазначаємо, що визнання боржника банкрутом відноситься виключно до прерогативи господарського суду, в провадженні якого перебуває справа про банкрутство боржника, тому закріплення для кредитної спілки такої ознаки банкрутства, як віднесення її до категорії неплатоспроможних відповідно до рішення Національного банку України суперечить суті банкрутства та засадам здійснення господарського судочинства.

Також до визначення терміну «неплатоспроможність» пропонується внести зміни та визначити, що неплатоспроможність – це неспроможність боржника (крім кредитної спілки), виконати після настання встановленого строку грошові зобов'язання перед кредиторами не інакше, як через застосування процедур, передбачених цим Кодексом, або встановлена Національним банком України неплатоспроможність кредитної спілки відповідно до Закону України «Про кредитні спілки».

Слід зазначити, що статтею 4 ГПК України встановлено, що право на звернення до господарського суду в установленому цим Кодексом порядку гарантується. Ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи у господарському суді, до юрисдикції якого вона віднесена законом.

Юридичні особи та фізичні особи – підприємці, фізичні особи, які не є підприємцями, державні органи, органи місцевого самоврядування мають право на звернення до господарського суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав та законних інтересів у справах, віднесених законом до юрисдикції господарського суду, а також для вжиття передбачених законом заходів, спрямованих на запобігання правопорушенням.

Відповідно до положень Кодексу кредитори можуть звернутись до господарського суду із заявою про порушення провадження у справі про банкрутство кредитної спілки незалежно від того, чи прийнято Регулятором рішення про віднесення кредитної спілки до категорії неплатоспроможних.

Таким чином, запропонована норма обмежуватиме гарантоване державою право кредиторів на захист своїх законних інтересів у господарському суді.

Підпунктом «в» підпункту 4 пункту 15 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується внести зміни до частини другої статті 8 Кодексу, доповнивши її новим абзацом, та визначити, що у випадках неплатоспроможності кредитної спілки право на звернення до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство мають Національний банк України, боржник (у разі якщо Національний банк України надав такому боржнику дозвіл на добровільний вихід з ринку), ліквідатор боржника або призначений Національним банком України відповідно до закону тимчасовий адміністратор страховика або кредитної спілки, якщо рішенням Національного банку України про призначення тимчасового адміністратора передбачене право тимчасового адміністратора звертатись з такою заявою.

При цьому підпунктом «б» підпункту 3 пункту 15 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується внести зміни до частини першої статті 20 ГПК України, доповнивши її пунктом 18, яким передбачити, що господарські суди розглядають справи про ліквідацію страховика або кредитної спілки за позовом Національного банку України відповідно до статті 110 Цивільного кодексу України.

Разом з тим, як зазначалось вище, статтею 4 ГПК України встановлено, що право на звернення до господарського суду в установленому цим Кодексом порядку гарантується. Ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи у господарському суді, до юрисдикції якого вона віднесена законом.

Отже, позбавлення кредиторів права звертатись до суду із заявою про банкрутство кредитної спілки суперечить вимогам чинного законодавства.

Також наділення Національного банку України повноваженням звертатись до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство призведе до правової невизначеності, оскільки Кодексом визначені права та обов'язки кредитора та боржника, їх дії після відкриття провадження у справі про банкрутство, а Національний банк України у даній справі не являється ні кредитором, ні боржником.

Підпунктом «ж» підпункту 4 пункту 15 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується, зокрема, доповнити частину шосту статті 48 Кодексу положенням, що у разі проведення процедури банкрутства кредитної спілки Національний банк України обов'язково включається до складу комітету кредиторів з правом вирішального голосу.

Запропонована проектом Закону зміна не узгоджується з установленим Кодексом порядком проведення зборів кредиторів та обрання комітету кредиторів.

Так, відповідно до частини першої статті 48 Кодексу учасниками зборів кредиторів боржника з правом вирішального голосу є конкурсні кредитори, визнані господарським судом у попередньому засіданні та внесені розпорядником майна до реєстру вимог кредиторів.

Інші учасники справи про банкрутство можуть брати участь у зборах кредиторів з правом дорадчого голосу.

Частиною шостою вказаної статті Кодексу встановлено, що на час дії процедур банкрутства збори кредиторів обирають комітет кредиторів у складі не більше ніж сім осіб.

Вибори комітету кредиторів проводяться відкритим голосуванням більшістю голосів присутніх на зборах кредиторів, визначених відповідно до частини четвертої цієї статті.

Отже, комітет кредиторів обирається кредиторами з числа кредиторів, які беруть участь у зборах кредиторів, а Національний банк України у даній справі не являється кредитором.

З огляду на зазначене, запропоноване доповнення потребує перегляду.

Підпунктом «и» підпункту 4 пункту 15 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується доповнити Кодекс статтею 92¹, якою встановити особливості банкрутства кредитних спілок.

Слід зазначити, що запропоновані особливості банкрутства кредитних спілок не узгоджуються з встановленими Кодексом порядком звернення до суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство, колом осіб, які наділені правом такого звернення, підставами для звернення до суду із заявою та підставами для відкриття провадження у справі.

Викликає застереження і запропонований проектом Закону підхід щодо черговості задоволення вимог кредиторів у разі банкрутства кредитної спілки, оскільки статтею 60 проекту Закону не враховано усіх видів кредиторських вимог, які можуть бути заявлені у справі про банкрутство.

Також у статті 60 проекту Закону не враховано вимоги статті 572 Цивільного кодексу України, згідно з якою в силу застави кредитор (заставодержатель) має право у разі невиконання боржником (заставодавцем) зобов'язання, забезпеченого заставою, одержати задоволення за рахунок заставленого майна переважно перед іншими кредиторами цього боржника, якщо інше не встановлено законом (право застави).

12. До підпункту 5 пункту 15 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону, яким передбачається внести зміни до Закону України «Про Національний банк України», зазначаємо, що відповідно до частини третьої статті 53 Закону України «Про Національний банк України» законодавче регулювання питань, пов'язаних з виконанням Національним банком своїх функцій, установлюється або змінюється виключно цим Законом. Зміна положень цього Закону може здійснюватися виключно шляхом внесення змін до цього Закону.

13. Проект Закону містить ряд посилань на Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії», який визначено одним із основних законів, які регулюють відносини, що виникають у зв'язку з функціонуванням кредитних спілок, та посилання на Закон України «Про платіжні послуги».

У зв'язку з чим зазначаємо, що проект Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії», реєстр. № 5065 від 15 лютого 2021 року (далі – проект Закону 5065), та проект Закону України «Про платіжні послуги», реєстр. № 4364 від 12 листопада 2020 року (далі – проект Закону 4364), знаходяться на розгляді у Верховній Раді України, а тому прийняттю проекту Закону має передувати прийняття проекту Закону 5065 та проекту Закону 4364, оскільки в процесі опрацювання вони можуть зазнати значних редакційних змін.

Заступник Міністра

Олександр БАНЧУК